

LEERPLAN DERDE GRAAD SECUNDAIR ONDERWIJS

Dier en milieu

Specifiek gedeelte

Arbeidsmarktgerichte finaliteit

Graad: derde graad

Leerjaar: eerste en tweede leerjaar

Leerplannummer: voorlopige versie dd. 30/06/2023

Nummer inspectie:

DISCLAIMER: De eindtermen (alsook de decretale nummers) opgenomen in dit leerplan zijn onder voorbehoud van goedkeuring door het Vlaams Parlement.

Inhoudstafel

Visie	3
Doelgroep en beginsituatie	4
Leerplandoelen	5
Minimale materiële vereisten	13
Vakkenkoppeling	14

Visie

De studierichting Dier en milieu is een studierichting in de 3de graad arbeidsmarktgerichte finaliteit, gericht op doorstroom naar de arbeidsmarkt.

Leerlingen leren competenties die belangrijk zijn bij land- en tuinbouwteelten (minimaal 2 verschillende contexten) en het uitvoeren van gemechaniseerd werk met het oog op productiedoelstellingen (kwantiteit, kwaliteit, duurzaamheid ...).

Dier en milieu wordt als domeingebonden studierichting aangeboden in de 3de graad. De basisvorming is dezelfde voor alle andere studierichtingen binnen deze arbeidsmarktfinaliteit.

De leerlingen krijgen een pakket basisvorming voor de 3de graad arbeidsmarktfinaliteit en realiseren binnen het specifieke gedeelte doelen die leiden naar de beroepskwalificaties Assistent dierlijke productie en Bestuurder van landbouwmachines.

De leerlingen krijgen een pakket basisvorming voor de arbeidsmarktfinaliteit en realiseren de doelen die leiden naar de beroepskwalificaties Assistent dierlijke productie en Bestuurder van landbouwmachines. De assistent dierlijke productie helpt bij het opfokken en verzorgen van landbouwhuisdieren volgens de hygiëne-, veiligheids- en milieuvoorschriften teneinde een economisch rendabele dierlijke productie te bewerkstelligen. De bestuurder van landbouwmachines voert gemechaniseerd werk uit met landbouwtractoren of met landbouwmachines, gedragen of getrokken, of zelfrijdend, voor land- en tuinbouw (voorbereiding van de grond, planten of zaaien, verzorgen, oogsten, ...) rekening houdend met de gezondheids- en veiligheidsvoorschriften en de milieunormen teneinde de productiedoelstellingen (kwantiteit, kwaliteit, ...) van de opdrachtgever te realiseren.

Doelgroep en beginsituatie

Leerlingen die het eerste leerjaar van de derde graad Dier en milieu aanvatten in de arbeidsmarktfinaliteit, kunnen naar interesse en keuze voor deze studierichting beschouwd worden als een homogene groep.

De vooropleiding vanuit de tweede graad en de kenmerken van de leerlingen in de derde graad verschillen echter qua aanleg en belangstelling op cognitief, psychomotorisch en sociaal-affectief vlak, waardoor ze vanuit dit oogpunt kunnen beschouwd worden als een heterogene groep.

Daarom vinden we het belangrijk om – bij het begin van de derde graad – de beginsituatie van elke leerling goed in kaart te brengen, om als lerarenteam zicht te krijgen op de kenmerken van de leerlingengroep en een leerlijn uit te werken die nauw aansluit bij de beginsituatie en de mogelijkheden van de leerlingen. Hierbij heeft het lerarenteam de vrijheid en de verantwoordelijkheid om leerplandoelen in te plannen in zowel het eerste als tweede jaar van de derde graad volgens de noden, behoeften en mogelijkheden van hun leerlingengroep. Daarnaast heeft het lerarenteam de vrijheid om te bepalen op welke manier de doelen functioneel geclusterd en aangeboden kunnen worden binnen de derde graad.

Aan de ene kant wordt in de derde graad Dier en milieu verder gebouwd op de tweede graad Plant, dier en milieu. Daartegenover wordt ingezet op het verfijnen en verdiepen van de competenties uit de tweede graad. In de derde graad vinden we het daarom belangrijk om – afgestemd op de leerlingengroep - als lerarenteam passende begeleiding met expliciete aandacht voor Gepersonaliseerd Samen Leren te voorzien. Een leertraject kan gedifferentieerd zijn, maar het einddoel blijft dat samen met alle leerlingen alle leerplandoelen met onderliggende kenniselementen op het einde van de derde graad op een kwaliteitsvolle manier op het vastgelegde beheersingsniveau werden aangeleerd, inge oefend en geëvalueerd.

Leerplandoelen

BK3_01.01	1
De leerlingen werken in teamverband met aandacht voor de organisatiecultuur, communicatie en procedures.	
Beheersingsniveau	
toepassen	
BK3_01.01.01	Subdoel 1
De leerlingen passen strategieën toe om teamgericht te werken.	
BK3_01.01.02	Subdoel 2
De leerlingen passen strategieën toe om doelgericht te communiceren.	
BK3_01.01.03	Subdoel 3
De leerlingen passen interne procedures en afspraken toe.	

BK3_01.02	2
De leerlingen handelen kwaliteitsbewust.	
Beheersingsniveau	
toepassen	
BK3_01.02.01	Subdoel 1
De leerlingen passen procedures uit stappenplannen, instructiefiches of handleidingen toe.	
BK3_01.02.02	Subdoel 2
De leerlingen passen strategieën voor planning en organisatie toe.	
BK3_01.02.03	

Subdoel 3
De leerlingen passen strategieën voor kwaliteitscontrole toe.

BK3_01.03	3
De leerlingen handelen economisch en duurzaam.	
Beheersingsniveau	
toepassen	
BK3_01.03.01	Subdoel 1
De leerlingen passen procedures toe om kostenbewust om te gaan met materialen, grondstoffen of tijd.	
BK3_01.03.02	Subdoel 2
De leerlingen passen procedures toe met betrekking tot milieuvoorschriften.	

BK3_01.04	4
De leerlingen handelen veilig, ergonomisch en hygiënisch.	
Beheersingsniveau	
toepassen	
BK3_01.04.01	Subdoel 1
De leerlingen passen procedures toe met betrekking tot veilig handelen.	
BK3_01.04.02	Subdoel 2
De leerlingen passen procedures met betrekking tot ergonomisch handelen toe.	
BK3_01.04.03	Subdoel 3

De leerlingen passen procedures toe met betrekking tot hygiënisch handelen.

BK3_01.04.04

Subdoel 4

De leerlingen passen technieken voor EHBO toe.

BK3_02.01

De leerlingen passen de verworven competenties binnen een professionele werkomgeving toe.

Beheersingsniveau

toepassen

BK3_02.02

De leerlingen raadplegen relevante vakmedia.

Beheersingsniveau

toepassen

BK3_02.03

5

De leerlingen gebruiken handgereedschap, elektrisch gereedschap, landbouwmachines en technische installaties op een veilige en duurzame manier.

- courante land- en tuinbouwmachines: gebruik, onderhoud en risico's
- technische installaties specifiek gericht op veeteelt: melkinstallatie

Beheersingsniveau

toepassen

BK3_02.04	6
De leerlingen voeren preventief of correctief basisonderhoud en dagelijkse controle van landbouwmachines en technische installaties uit.	
<ul style="list-style-type: none"> • elektriciteit, mechanica, hydraulica en pneumatica in functie van land- en tuinbouwmachines en technische installaties	
Beheersingsniveau	
toepassen	

BK3_02.05	20
De leerlingen controleren het landbouwvoertuig of de -machine, maken het klaar voor gebruik en activeren de beveiliging en bescherming.	
<ul style="list-style-type: none"> • technische kenmerken en eigenschappen: onderdelen, krachtoverbrenging in functie van optimaal gebruik, remsysteem, banden en brandstof • verkeersveiligheid bij landbouwvoertuigen	
Beheersingsniveau	
toepassen	

BK3_02.06	7
De leerlingen houden bij het inzetten van de machines rekening met de weers-, klimaats- en bodemomstandigheden.	
<ul style="list-style-type: none"> • weersinvloeden/klimaatsinvloeden • bodem • bemesting • geografische spreiding	
Beheersingsniveau	
toepassen	

BK3_02.07	21
De leerlingen besturen land- en tuinbouwmachines.	
<ul style="list-style-type: none"> • verkeersreglementering: de wetgeving betreffende technische eisen (TRA), reglementering	

voor wegtransport, verkeerswetgeving betreffende signalisatie van landbouwvoertuigen, de reglementering betreffende het uitzonderlijk vervoer toegepast op landbouwvoertuigen
<ul style="list-style-type: none">
• theorie rijbewijs G
Beheersingsniveau
toepassen

BK3_02.08	8
De leerlingen passen de regels van goede bedrijfshygiëne toe.	
<ul style="list-style-type: none"> • richtlijnen voor het sorteren van afval • sectorspecifieke wetgeving: milieunormen, sanitaire normen, hygiëne- en veiligheidsvoorschriften voor voedingsmiddelen (HACCP), kwaliteitsnormen (lastenboeken), hygiëne- en veiligheidsregels	
Beheersingsniveau	
toepassen	

BK3_02.09	9
De leerlingen De leerlingen voeren werkzaamheden in het kader van duurzame (ruw)voederwinning uit met inbegrip van de vereiste opleidingsonderwerpen voor het behalen van fytolicensie P1.	
<ul style="list-style-type: none"> • Fytolicensie P1:<ul style="list-style-type: none"> ○ relevante wetgeving i.v.m. gebruik van gewas- en beschermingsmiddelen ○ gewasbeschermingsmiddelen ○ correct gebruik van gewasbeschermingsmiddelen ○ risico's bij gebruik van gewasbeschermingsmiddelen ○ toegepaste gewasbescherming in functie van de sector	
Beheersingsniveau	
toepassen	

BK3_02.10	10
De leerlingen bereiden het dagelijkse voederrantsoen van dieren voor en delen het uit.	
<ul style="list-style-type: none"> • teelten: voedergewassen, -rantsoenering, -opslag en -bewaring • biestmanagement • rantsoenberekening	

Beheersingsniveau

toepassen

BK3_02.11

11

De leerlingen assisteren bij de huisvesting.

- huisvesting: koeling, ventilatie, verlichting, bescherming en verrijking
- stalrichting

Beheersingsniveau

toepassen

BK3_02.12

12

De leerlingen houden toezicht op de dieren en verzorgen ze.

- basis- en esthetische verzorging
- scheren
- klauwverzorging
- ziektes en parasieten
- exterieurkenmerken
- rassenkennis
- fysiologie
- anatomie (spijsverteringsstelsel en voortplantingsstelsel)

Beheersingsniveau

toepassen

BK3_02.13

14

De leerlingen herkennen het verloop van bronst of balts, bevruchting, dracht en het geboorteproses.

- ontwikkelingsstadia van dieren
- voortplanting, inseminatiemethodes en postnatale verzorging

Beheersingsniveau

toepassen

BK3_02.14	14
De leerlingen begeleiden levende dieren bij levering en afhaling. <ul style="list-style-type: none"> • transportmodaliteiten • omgaan met en hanteren van dieren • identificatie en registratie	
Beheersingsniveau	
toepassen	

BK3_02.15	15
De leerlingen verzamelen en hanteren producten van dierlijke oorsprong. <ul style="list-style-type: none"> • producten van dierlijke oorsprong: melk, eieren, wol en mest	
Beheersingsniveau	
toepassen	

BK3_02.16	16
De leerlingen onderhouden infrastructuur en omgeving. <ul style="list-style-type: none"> • weide-infrastructuur • nomenclatuur meest voorkomende onkruiden en giftige planten	
Beheersingsniveau	
toepassen	

BK3_02.17	17
De leerlingen bereiden gronden en beplantingen voor met een landbouwmachine volgens opdracht. <ul style="list-style-type: none"> • teeltplan • mestverwerking • nomenclatuur	
Beheersingsniveau	

toepassen

BK3_02.18

18

De leerlingen oogsten gewassen met een landbouwmachine.

- oogst- tijdstip en -periode
- oogsttechniek en -opbrengst en -verlies
- verwerking en/of opslag van geoogste producten

Beheersingsniveau

toepassen

BK3_02.19

19

De leerlingen bereiden de werkzaamheden in het kader van de opdracht voor.

Beheersingsniveau

toepassen

BK3_02.20

22

De leerlingen handelen volgens agro-ecologische en diervriendelijke principes.

- duurzame productiemethoden
- precisielandbouw
- emissiearme landbouw
- stikstof reducerende maatregelen

Beheersingsniveau

toepassen

Minimale materiële vereisten

De minimale materiële vereisten voor deze studierichting zijn [via deze link](#) te raadplegen.

Vakkenkoppeling

De vakkenkoppeling voor deze studierichting is [via deze link](#) te raadplegen.